

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 4Cdo/112/2020
Identifikačné číslo spisu: 6613212070
Dátum vydania rozhodnutia: 27.05.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Gabriela Klenková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:6613212070.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu S.. L. N., bývajúceho v Q., K. W. XX, proti žalovaným 1/ S.. S. C., O. J.W. I. I. C. C. J., K. X, správcovi konkurznej podstaty úpadcu C. J., D. C. Q., N. X, 2/ S. J., bývajúcej v Q., Z. XX, 3/ C. X., bývajúcej v Q., Z. XX, 4/ K. J., bývajúcemu v Q., N. X, 5/ S. J., bývajúcej v Q., Z. XX, 6/ N. J., bývajúcej v Q., Z. XX, o uloženie povinnosti strpieť výkon exekúcie predajom nehnuteľností, vedenom na Okresnom súde Lučenec pod sp. zn. 14 C 64/2013, o dovolaní žalobcu proti uzneseniu Krajského súdu v Banskej Bystrici sp. zn. 16 Co 79/2019 z 12. decembra 2019, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalovaným 1/ až 6/ náhradu trov dovolacieho konania n e p r i z n á v a.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Lučenec rozsudkom č. k. 14 C 64/2013-81 z 30. septembra 2014 zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal uloženia povinnosti žalovaným 1/až 6/ strpieť výkon exekúcie vedenej súdnou exekútkou JUDr. Janou Debnárovou pod sp. zn. EX 1513/2010 a súdnym exekútorom JUDr. Ing. Jánom Gasperom pod sp. zn. EX 210/2012 predajom nehnuteľností - stavby rodinného domu súpisné č. XXXX nachádzajúcej sa na CKN parcele č. XXXX/X a pozemkov CKN parcely č. XXXX/X, č. XXXX/X, č. XXXX/X a č. XXXX/X zapísaných na liste vlastníctva (ďalej len „LV“) č. XXXX pre k. ú. Q.. Žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť právnemu zástupcovi žalovaných 1/ až 4/ náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 867,54 eura do troch dní od právoplatnosti rozsudku.

1.1. V odôvodnení poukázal na zistený skutkový stav a uviedol, že proti žalovanému 1/ ako povinnému sa vedú exekučné konania pod sp. zn. 10Er 839/2010, EX 1513/2010 u súdnej exekútky JUDr. Jany Debnárovej a sp. zn. 9 Er 89/2012, EX 210/2012 u súdneho exekútora S.. X.. S. Z., N., v ktorých žalobca vystupuje ako oprávnený. Súd prvej inštancie žalobu proti žalovanému 1/ zamietol pre jej nevykonateľnosť z dôvodu, že bolo preukázané, že žalovaný 1/ nie je vlastníkom uvedených nehnuteľností, ale ani ich spoluvlastníkom, a preto v súlade s § 134 ods. 1 Exekučného poriadku nie je možné vykonať exekúciu predajom nehnuteľnosti. Vykonaným dokazovaním bolo totiž preukázané, že

nehnutelnosť vedená na LV č. XXXX v k. ú. Q. je vedená v podielovom spoluvlastníctve žalovaných 2/ až 6/, ktorí ju nadobudli na základe darovacej zmluvy z 25. februára 1999. V konaní vedenom na Okresnom súde Lučenec rozsudkom č. k. 17 C 51/2011-135 zo 13. marca 2012 s právoplatnosťou od 22. septembra 2012, bola žaloba žalobcu o určenie vlastníckeho práva žalovaného 1/ k spoluvlastníckemu podielu o veľkosti 3/5 k nehnuteľnosti zapísanej na LV č. XXXX nachádzajúcej sa v k. ú. Q. zamietnutá z dôvodu nepreukázania existencie naliehavého právneho záujmu žalobcu na požadovanom určení (§ 80 písm. c) Občianskeho súdneho poriadku).

1.2. Súd prvej inštancie zamietol žalobu proti žalovaným 2/ až 6/ z dôvodu, že nie sú účastníkmi exekučných konaní v postavení povinných v súlade s § 37 ods. 1 Exekučného poriadku. Podotkol, že navrhovaný petit žalobcu na uloženie povinnosti žalovaným 1/ až 6/ strpieť výkon exekúcie predajom nehnuteľnosti v exekučných konaniach sp. zn. 10 Er 839/2010, EX 1513/2010, sp. zn. 9 Er 89/2012, EX 210/2012 je nereálny. Poukázal na rozhodujúci skutkový stav v čase vyhlásenia rozhodnutia (§ 154 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku) a preto sa prejudiciálne nezaoberal namietanou platnosťou darovacej zmluvy, ktorou žalovaný 1/ previedol predmetnú nehnuteľnosť na žalovaných 2/ až 6/. O náhrade trov konania rozhodol podľa § 142 ods. 1 Občianskeho súdneho poriadku.

2. Krajský súd v Banskej Bystrici uznesením č. k. 16 Co 79/2019-312 z 12. decembra 2019 pripustil späťvzatie žaloby, zrušil rozsudok súdu prvej inštancie a konanie zastavil. Žalovanému 1/ náhradu trov konania nepriznal. Žalobcovi uložil povinnosť zaplatiť žalovaným 2/ až 6/ náhradu trov konania v celom rozsahu. Uviedol, že so zreteľom na dispozitívny úkon žalobcu, ktorým žalobu vzal v celom rozsahu späť, po vyjadrení súhlasu žalovaných 1/ až 6/ so späťvzatím žaloby, rozhodol v zmysle § 370 ods. 1 a 2 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) o zrušení rozhodnutia súdu prvej inštancie a zastavení konania.

O náhrade trov konania rozhodol podľa § 396 ods. 1 CSP v spojení s § 256 ods. 1 CSP tak, že vo vzťahu medzi žalobcom a žalovaným 1/ náhradu trov konania nepriznal z dôvodu, že žalovaný 1/ sa práva na náhradu trov konania vzdal. Vo vzťahu k žalovaným 2/ až 6/ uložil žalobcovi povinnosť nahradiť im trovy konania. Podotkol, že žalobca neuviedol v späťvzatí žaloby žiadne relevantné dôvody, pre ktoré by nebolo možné protistrane náhradu trov konania priznať.

3. Proti tomuto uzneseniu odvolacieho súdu podal žalobca dovolanie, ktorého prípustnosť a dôvodnosť vyvodzoval z ustanovenia § 420 písm. b) CSP. Namietal, že odvolací súd zaťažil konanie procesnou vadou zmätočnosti tým, že konal so subjektom - správcom konkurznej podstaty žalovaného 1/ S.. S. C., ktorý pre účasť v tomto konaní nemal ani nemá procesnú subjektivitu. Podľa jeho názoru, ak predmetné nehnuteľnosti, ktorých predaj mali v rámci exekučného konania žalovaní strpieť, neboli vo vlastníctve žalovaného 1/, a preto sa na ne nevzťahovali účinky vyhlásenia konkurzu, znamená to, že žalovaný 1/ nestratil pre dané súdne konanie procesnú subjektivitu a preto odvolací súd mal konať priamo so žalovaným 1/ a nie so správcom konkurznej podstaty. Za nesprávne považoval aj výroky o náhrade trov konania. Vo vzťahu k žalovanému 1/ namietal nedostatok procesnej subjektivity správcu konkurznej podstaty úpadcu C. J.. K priznanej náhrade trov konania žalovaným 2/ až 6/ poukázal na jeho procesný návrh uvedený v podaní zo 6. decembra 2019, ktorý podľa jeho názoru odvolací súd odignoroval. Zároveň uviedol, že na rozhodnutie o trovách konania mal odvolací súd aplikovať ustanovenia § 262 ods. 1 v spojení s § 396 ods. 1 a § 257 CSP a žiadnej zo strán náhradu trov konania nepriznať, z dôvodu nezavinenej zmeny procesných podmienok v súvislosti s vyhlásením konkurzu na majetok žalovaného 1/ ako okolnosti hodnej osobitného zreteľa. Navrhol napadnuté uznesenie odvolacieho súdu zrušiť a vec mu vrátiť na ďalšie konanie. Uplatnil si nárok na náhradu trov dovolacieho konania.

4. Správca konkurznej podstaty žalovaného 1/ S.. S. C. vo vyjadrení k dovolaniu žalobcu uviedol, že sa nezaoberal otázkou, či mal alebo nemal byť účastníkom predmetného konania, ale len postupoval podľa zákona a v zmysle pokynov odvolacieho súdu, ktorý ho za účastníka konania označil a vykonával vo vzťahu k nemu všetky procesné úkony. So späťvzatím žaloby súhlasil, práva na náhradu trov konania sa vzdal.

5. Žalovaní 2/ až 6/ sa k dovolaniu žalobcu písomne nevyjadřili.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „dovolací súd“ resp. „najvyšší súd“) príslušný na rozhodnutie o dovolaní (§ 35 CSP) po zistení, že dovolanie podala v stanovenej lehote (§ 427 ods. 1 CSP) strana sporu, v ktorej neprospech bolo napadnuté rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), bez nariadenia pojednávania (§ 443 CSP) po preskúmaní, či dovolanie obsahuje zákonom predpísané náležitosti (§ 428 CSP) a či sú splnené podmienky podľa § 429 CSP, v rámci dovolacieho prieskumu dospel k záveru, že dovolanie nie je prípustné.

7. Podľa § 419 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

8. Podľa § 420 písm. b) CSP dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu.

9. Dovolanie prípustné podľa § 420 možno odôvodniť iba tým, že v konaní došlo k vade uvedenej v tomto ustanovení (§ 431 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie, v čom spočíva táto vada (§ 431 ods. 2 CSP).

10. Podľa § 440 CSP dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný.

11. Podľa § 424 CSP dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané.

12. Prípustnosť dovolania má vo všeobecnosti stránku objektívnu a subjektívnu. Objektívna stránka sa nevzťahuje na osobu konkrétneho dovolateľa a zohľadňuje (len) vecný aspekt tohto opravného prostriedku - či smeruje proti rozhodnutiu vykazujúcemu zákonné znaky rozhodnutia, proti ktorému je dovolanie prípustné (§ 419 až § 423 CSP), či bolo podané v zákonom stanovenej lehote (§ 427 CSP) a či spĺňa zákonom vyžadované náležitosti vrátane osobitnej podmienky povinného právneho zastúpenia advokátom v dovolacom konaní (§ 428 a § 429 CSP). Subjektívna stránka prípustnosti dovolania sa naopak viaže na osobu konkrétneho dovolateľa a zohľadňuje osobný aspekt toho, kto podáva dovolanie - či je u neho daný dôvod, ktorý ho oprávňuje podať dovolanie (§ 424 až § 426 CSP). Skúmanie prípustnosti dovolania z hľadiska objektívneho nasleduje až po skúmaní subjektívnej stránky prípustnosti dovolania. Pokiaľ dovolací súd dospeje k záveru, že dovolanie nie je subjektívne prípustné, nepristúpi už k skúmaniu prípustnosti dovolania z objektívneho hľadiska (vrátane naplnenia dôvodov prípustnosti dovolania podľa § 420 a § 421 CSP) a dovolanie ako podané neoprávnenou osobou bez ďalšieho odmietne.

13. Subjektívna prípustnosť dovolania reflektuje stav procesnej ujmy v osobe určitého účastníka konania (strany sporu), ktorý sa prejavuje v porovnaní najpriaznivejšieho výsledku, ktorý odvolací súd pre účastníka mohol založiť svojím rozhodnutím a výsledku, ktorý svojím rozhodnutím skutočne založil (napr. sp. zn. 3 Cdo 46/2001). Ujma môže mať podobu formálnu, ktorá sa navonok prejavuje v odlišnosti napadnutého výroku rozhodnutia od posledného návrhu účastníka vo veci samej v jeho neprospech, a podobu materiálnu, ktorá je daná vtedy, ak rozhodnutie svojím obsahom znevýhodňuje osobu podávajúcu opravný prostriedok alebo zhoršuje jej právne postavenie (zúžením jej práv, rozšírením jej povinností), a preto u nej existuje právny záujem požadovať na súde vyššej inštancie odlišné rozhodnutie vo svoj prospech. Dovolací súd osobitne zdôrazňuje, že posúdenie otázky, či dovolaním napadnutý výrok rozhodnutia odvolacieho súdu vyznel v prospech alebo neprospech účastníka, a teda či účastník je oprávnenou osobou na podanie dovolania, prislúcha výlučne dovolaciemu súdu (R 50/1999). Pri tomto posudzovaní nemožno brať do úvahy subjektívne presvedčenie účastníka o ujme, ale len objektívnu skutočnosť, že rozhodnutím odvolacieho súdu bola účastníkovi spôsobená určitá, aj nepatrná ujma, ktorú možno odstrániť zrušením alebo zmenou napadnutého rozhodnutia (napr. sp. zn. 5 Cdo 215/2010, sp. zn. 4 Cdo 172/2017).

14. Z uvedeného vyplýva, že pri skúmaní subjektívnej stránky prípustnosti dovolania je potrebné zohľadniť, či napadnuté rozhodnutie má negatívny dopad na dovolateľa a či mu bola spôsobená ujma

dopadajúca na jeho pomery, či prípadným zrušením rozhodnutia sa dosiahne náprava dôsledkov, ktoré vyvolalo (napr. rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 3 Cdo 46/01 uverejnené v časopise Zo súdnej praxe 2003 pod č. 49).

15. Ak je úlohou civilného súdneho konania ochrana práv a právom chránených záujmov účastníkov - jednotlivcov (čl. 2 ods. 1 Základných princípov CSP), nemôže opravný prostriedok podať osoba, ktorej práva nie sú porušené. To znamená, že právo (účinne) podať dovolanie nie je dané tomu subjektu, v neprospech ktorého rozhodnutie odvolacieho súdu nevyznelo a ktorý týmto rozhodnutím nebol negatívne dotknutý na svojich právach, pretože nie je splnená podmienka subjektívnej prípustnosti takéhoto dovolania.

16. V posudzovanej veci súd prvej inštancie rozsudkom č. k. 14 C 64/2013-81 z 30. septembra 2014 žalobu žalobcu v celom rozsahu zamietol. Proti tomuto rozsudku podal žalobca odvolanie. Žalobca skôr, ako odvolací súd o podanom odvolaní rozhodol a ako napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie nadobudlo právoplatnosť, podaním zo 6. decembra 2019 vzal žalobu v celom rozsahu späť a navrhol konanie zastaviť. Odvolací súd so súhlasom žalovaných 1/ až 6/ v zmysle § 370 ods. 1 a 2 CSP uznesením sp. zn. 16 Co 79/2019 z 12. decembra 2019 pripustil späťvzatie žaloby, zrušil rozsudok súdu prvej inštancie a konanie zastavil.

17. Na základe uvedeného dovolací súd konštatuje, že žalobcovi z procesného hľadiska nebola spôsobená žiadna (formálna ani materiálna) procesná ujma. Napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu žiadnym spôsobom nezhoršuje jeho doterajšie právne postavenie, nezužuje mu jeho práva, neukladá ani nerozširuje jeho povinnosti, ale práve naopak, odvolací súd dispozitívnemu úkonu žalobcu v plnej miere vyhovel a rozhodol v súlade s ním požadovaným návrhom, t. j. pripustil späťvzatie žaloby a konanie zastavil. Zmenou alebo zrušením tohto výroku rozhodnutia odvolacieho súdu sa nedosiahne pre žalobcu priaznivejší procesný výsledok.

18. Z vyššie uvedeného teda vyplýva, že žalobca nie je stranou subjektívne oprávnenou na podanie dovolania proti uvedenému rozhodnutiu odvolacieho súdu, pretože výrok o pripustení späťvzatia žaloby, zrušení rozsudku súdu prvej inštancie a zastavení konania z procesného hľadiska nie je v jeho neprospech, ale je dôsledkom dispozitívneho úkonu žalobcu (dominus litis), ktorým bol súd viazaný (§ 144 CSP). Z tohto dôvodu dovolací súd dovolanie žalobcu v tejto časti ako dovolanie podané neoprávnenou osobou odmietol (§ 447 písm. b) CSP). Vzhľadom na rozhodnutie dovolacieho súdu z procesných dôvodov, vecnú správnosť napadnutého rozhodnutia v tejto časti neposudzoval.

19. Žalobca v dovolaní namietal aj rozhodnutie o trovách konania a to z dôvodu procesnej vady a z nej odvodenú nesprávnosť výroku (II), týkajúceho sa nepriznania náhrady trov žalovanému 1/, ktorý nemal v spore procesnú subjektivitu. S poukazom na subjektívnu neprípustnosť podaného dovolania žalobcom proti tomu výroku, ktorým mu nebola uložená žiadna povinnosť, dovolací súd aj v tejto časti dovolanie odmietol, lebo bolo podané neoprávnenou osobou (§ 447 písm. b) CSP, vid' body 11. až 15. odôvodnenia). Vzhľadom na rozhodnutie dovolacieho súdu z procesných dôvodov, vecnú správnosť napadnutého rozhodnutia v tejto časti neposudzoval.

20. K napadnutému výroku (III) o priznaní nároku na náhradu trov konania žalovaným 2/ až 6/, žalobca namietal, že odvolací súd svojvoľne odignoroval jeho procesný návrh uvedený v podaní zo 6. decembra 2019, v ktorom poukázal na ním nezavinenú zmenu procesných podmienok v súvislosti s vyhlásením konkurzu na majetok žalovaného 1/ s účinnosťou k 14. máju 2015. Uviedol, že odvolací súd mal z okolností hodných osobitného zreteľa, za ktoré súdy považujú aj okolnosť, ak po začatí konania dôjde k vyhláseniu konkurzu na majetok niektorého z účastníkov, nepriznať žiadnej zo strán sporu náhradu trov konania podľa § 257 CSP.

21. K tejto dovolacej námietke dovolací súd uvádza, že obligatívnym znakom prípustnosti dovolania v zmysle § 420 CSP je, že dovolanie musí smerovať proti rozhodnutiu odvolacieho vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí. Rozhodnutím vo veci samej je meritórne rozhodnutie, ktorým súd rozhodol o

uplatnenom nároku vo veci samej. Rozhodnutím, ktorým sa konanie končí je rozhodnutím, ktorým sa konanie skončilo bez toho, aby sa vec vecne prejedala. V danom prípade dovolanie žalobcu smeruje proti rozhodnutiu odvolacieho súdu o potvrdení uznesenia súdu prvej inštancie o priznaní náhrady trov konania, ktoré rozhodnutie nie je rozhodnutím, ktorým sa konanie končí, ani rozhodnutím vo veci samej a preto prípustnosť dovolania z ustanovenia § 420 CSP nie je možné vyvodiť.

22. Pre úplnosť dovolací súd uvádza, že mu je známy nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 2. apríla 2020, sp. zn. I. ÚS 387/2019, v ktorom ústavný súd vyslovil, že rozhodnutie o nároku na náhradu trov konania je rozhodnutie konečným a preto je preskúmateľné v dovolacom konaní z dôvodov zmätočnosti ako rozhodnutie, ktorým sa konanie končí.

23. Dovolací súd sa však stotožnil s rozhodnutím Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6 Cdo 160/2017 z 28. februára 2018, ktoré bolo publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod R 73/2018, podľa ktorého „uznesenie odvolacieho súdu o náhrade trov konania nie je rozhodnutím, ktorým sa konanie končí v zmysle ustanovenia § 420 CSP, i keď odvolací súd o náhrade trov konania rozhodol samostatným uznesením vydaným až po právoplatnosti rozhodnutia vo veci samej“. Totožný právny záver o neprípustnosti dovolania podľa § 420 CSP proti rozhodnutiu odvolacieho súdu o nároku na náhradu trov konania vyplýva aj z uznesenia najvyššieho súdu sp. zn. 2 Cdo 164/2020 z 27. januára 2021.

24. Z tohto dôvodu dovolací súd dovolanie žalobcu proti výroku (II) o priznaní náhrady trov konania žalovaným 2/ až 6/ odmietol podľa § 447 písm. c) CSP, lebo smeruje proti rozhodnutiu proti ktorému dovolanie nie je prípustné. Vzhľadom na rozhodnutie z procesných dôvodov, dovolací súd vecnú správnosť napadnutého výroku (II) rozhodnutia neposudzoval.

25. Rozhodnutie o trovách dovolacieho konania dovolací súd neodôvodňuje (§ 451 ods. 3 druhá veta CSP).

26. Rozhodnutie bolo prijaté senátom Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v pomere hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.